

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

DOZORČÍ VÝBOR
EVROPSKÉHO ÚŘADU PRO BOJ PROTI PODVODŮM
(OLAF)

ZPRÁVA O ČINNOSTI DOZORČÍHO VÝBORU ÚŘADU OLAF – 2022

(2023/C 225/01)

Jan MULDER**člen výboru od 23. ledna 2017 do 22. září 2022****předseda od 1. března 2017 do 22. září 2022**

bývalý poslanec Evropského parlamentu, Nizozemsko

Maria Helena FAZENDA**členka výboru od 23. ledna 2017 do 22. září 2022**

soudkyně Nejvyššího soudu, Portugalsko

Grażyna STRONIKOWSKA**členka výboru od 13. července 2016 do 27. března 2022**

státní zastupitelství, Varšava, Polsko

státní zástupkyně

Rafael MUÑOZ LÓPEZ-CARMONA**člen výboru od 1. prosince 2017 do 27. března 2022**

bývalý ředitel oddělení pro podporu generálního státního kontrolora při Zvláštním zastupitelství pro boj s korupcí a organizovaným zločinem, Španělsko

auditor, právník, ekonom

Dobrinka MIHAYLOVA**členka výboru od 18. listopadu 2020 do 22. září 2022**

Výkonná agentura pro audit fondů Evropské unie, Bulharsko

ředitelka auditu, ředitelství pro fondy regionální politiky

Carsten ZATSCHLER

člen výboru od 28. března 2022 do 14. srpna 2022

hlavní právník v irské advokátní komoře

Současní členové výboru

Dušan Sterle

předseda dozorčího výboru OLAF

člen výboru od 28. března 2022

bývalý ředitel Úřadu pro dohled nad rozpočtem při slovinském ministerstvu financí

Teresa Anjinho

členka výboru od 23. září 2022

bývalá zástupkyně veřejného ochránce práv a nezávislá odbornice na lidská práva, Portugalsko

Marita Salgrāve

členka výboru od 23. září 2022

bývalá členka Rady a ředitelka auditu, Nejvyšší kontrolní úřad, Lotyšsko

bývalá výkonná ředitelka Ústřední agentury pro financování a uzavírání smluv (zprostředkujícího subjektu pro evropské strukturální a investiční fondy), Ministerstvo financí, Lotyšsko

Angelo Maria Quaglini

člen výboru od 23. září 2022

soudce Účetního dvora, Itálie

Thierry Cretin

člen výboru od 9. září 2022

bývalý francouzský představitel soudní moci (vyšetřující soudce, zástupce státního zástupce, nejvyšší žalobce) bývalý ředitel GŘ pro spravedlnost a spotřebitele a GŘ pro migraci a vnitřní věci Evropské komise

Úvodní slovo

Rok 2022 poznamenala řada důležitých změn, neboť v návaznosti na rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady a Komise ze dne 28. března 2022, kterým byli jmenováni noví členové dozorčího výboru úřadu OLAF, byl dozorčí výbor ve dvou etapách nově obsazen v plném rozsahu. První dva členové se ujali funkce 28. března a zbývajících tři 23. září. Srpnové odstoupení jednoho z prvních dvou nově jmenovaných členů znamenalo rovněž jmenování nového člena v souladu s postupem stanoveným v čl. 15 odst. 2 nařízení o úřadu OLAF. Tyto změny ovlivnily činnost výboru, která mohla začít až v září, kdy se výbor konečně sešel v novém složení.

V květnu Komise zároveň přistoupila ke jmenování první kontrolorky procesních záruk. Jedná se o zcela novou funkci zavedenou pozměněným nařízením o úřadu OLAF. Kontrolor zcela nezávisle přezkoumává stížnosti podané „dotčenými osobami“, které se týkají dodržování procesních záruk, základních práv a pravidel použitelných na vyšetřování ze strany úřadu OLAF, a opírá se přitom o právní a administrativní podporu poskytovanou sekretariátem dozorčího výboru.

Výbor vítá jmenování nové kontrolorky procesních záruk, neboť se tím dále zvýší transparentnost a odpovědnost úřadu OLAF. Výbor se však také domnívá, že vzhledem k dalším úkolům v oblasti administrativní a právní podpory, které jsou sekretariátu svěřeny, je nyní více než kdy jindy naléhavě nutné navýšit lidské zdroje.

Navzdory dopadům, které mělo obnovení výboru na jeho činnost, zaměřil výbor svou pozornost na pracovní plán na další rok a na nadcházející revizi obecných zásad vyšetřovacích postupů ze strany úřadu OLAF, k níž bude muset výbor v roce 2023 vydat stanovisko. Jedná se o velmi důležitou otázku, neboť se dotýká podstaty pracovních a vyšetřovacích metod úřadu OLAF.

Výbor zároveň na konci září obdržel od kontrolorky návrh prováděcích ustanovení pro vyřizování stížností pro účely fáze konzultací stanovené v čl. 9b odst. 11 nařízení o úřadu OLAF, tato nová ustanovení podrobně přezkoumal a do konce října poskytl kontrolorce své připomínky a poznámky. Ty byly zohledněny v prováděcích ustanoveních, která přijala kontrolorka dne 16. listopadu 2022.

V listopadu výbor rovněž přijal stanovisko č. 1/2022 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2023. Stejně jako v předchozích letech vyjádřil výbor přetrvávající obavy ohledně snižování lidských zdrojů úřadu OLAF. Podle výboru může výrazné snížení počtu zaměstnanců úřadu OLAF vést k tomu, že úřad nebude moci nadále zaměstnávat vysoce kvalifikované a specializované pracovníky, kteří jsou nezbytní pro plnění jeho úkolů, mezi něž patří mimo jiné zavádění a zajišťování vhodných kontrolních mechanismů v souvislosti s využíváním finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost.

Na závěr bych rád jménem členů poděkoval generálnímu řediteli úřadu OLAF za jeho otevřený a konstruktivní přístup a výměnu názorů s výborem a rovněž chci ocenit hodnotnou podporu, kterou výboru poskytli členové sekretariátu, kteří jednali pod vedením svého vedoucího.

Dušan STERLE

předseda dozorčího výboru

Obsah

	Strana
Úvodní slovo	3
Obsah	4
1. Výbor v kostce	5
2. Rok plný změn	5
2.1. Nové složení dozorcího výboru 8	5
2.2. Nová kontrolorka procesních záruk	6
2.2.1 Konzultace s dozorcím výborem ohledně prováděcích ustanovení přijatých kontrolorkou procesních záruk ..	6
3. Činnosti dozorcího výboru v oblasti dohledu	7
3.1. Sledování rozpočtu a zdrojů úřadu OLAF: stanovisko č. 1/2022 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2023	7
3.2. Dohled nad délkou vyšetřování úřadu OLAF	7
3.2.1 Zprávy o vyšetřováních trvajících déle než dvanáct měsíců, které výbor obdržel v roce 2022	8
3.2.2 Přezkoumání případů úřadu OLAF trvajících déle než 36 měsíců	9
3.3. Monitorování výboru zaměřené na jednotlivé stížnosti předložené úřadu OLAF	9
3.4. Revize obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF	10
4. Spolupráce	10
4.1. Spolupráce s úřadem OLAF	10
4.2. Vztahy se zúčastněnými stranami	11
5. Správa a zdroje	11
5.1. Metody práce dozorcího výboru	11
5.2. Sekretariát	11
5.3. Záležitosti týkající se rozpočtu	11

1. Výbor v kostce

1. Dozorčí výbor Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (dále jen „výbor“) je nezávislý orgán, který byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁾ (dále jen „nařízení o úřadu OLAF“), aby posiloval a zaručoval nezávislost úřadu OLAF prostřednictvím pravidelného dohlížení na způsob, jakým úřad plní svou vyšetřovací funkci.
2. Výbor se skládá z pěti nezávislých externích odborníků (dále jen „členové“), které vzájemnou dohodou jmenují Evropský parlament, Rada a Komise na dobu pěti let⁽²⁾. Členové plní svou úlohu zcela nezávisle a nesmí požadovat ani přijímat pokyny od žádné vlády ani orgánu, instituce nebo jiného subjektu EU. Výbor je ve své činnosti podporován sekretariátem, který pracuje trvale pod přímým vedením výboru, nezávisle na Komisi, úřadu OLAF či jakémkoli jiném orgánu. Sekretariát zastává klíčovou úlohu při usnadňování výkonu monitorovacích úkolů výboru a přispívá k jejich vykonávání.
3. Vzhledem k povaze vyšetřování prováděných úřadem OLAF není možné proti rozhodnutí generálního ředitele úřadu OLAF o zahájení či ukončení šetření podat opravný prostředek k soudům EU. To z výboru činí v podstatě jediný subjekt, který může dohlížet na úřad OLAF a kontrolovat, jak jsou vyšetřování prováděna. Výbor se tudíž nachází v jedinečné pozici, neboť poskytuje orgánům EU náhled do fungování úřadu OLAF na základě své dozorčí úlohy a rovněž poskytuje záruku, že úřad OLAF jedná v mezích legality a v souladu s platnými procesními zárukami.
4. Podle nařízení o úřadu OLAF je výboru svěřena trojí úloha: pravidelně dohlížet na vyšetřovací funkci úřadu OLAF, pomáhat generálnímu řediteli úřadu OLAF při plnění jeho povinností a podávat zprávy orgánům EU.
5. Pravidelným dohlížením na vyšetřování úřadu OLAF výbor konkrétně usiluje o zajištění toho, aby:
 - (i) nedošlo k žádnému vnějšímu zasahování do vyšetřovací funkce úřadu OLAF;
 - (ii) veškerá příslušná rozhodnutí generálního ředitelství byla přijata podle zásad zákonnosti a nestrannosti a byla v souladu s Listinou základních práv Evropské unie a s procesními zárukami⁽³⁾.
6. Výbor při plnění svých úkolů i) podává generálnímu řediteli úřadu OLAF **stanoviska** a ve vhodných případech i **doporučení** k vyšetřovacím činnostem úřadu OLAF, délce trvání vyšetřování a zdrojům, které úřad OLAF potřebuje k výkonu těchto vyšetřování, a také ii) formuluje **připomínky** k návrhu obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF. Při vydávání svých stanovisek a doporučení výbor nikdy nezasahuje do průběhu probíhajících vyšetřování.

2. Rok plný změn

2.1. Nové složení dozorčího výboru

7. Podle čl. 15 odst. 2 nařízení o úřadu OLAF se dozorčí výbor Evropského úřadu pro boj proti podvodům skládá z pěti nezávislých členů, které vzájemnou dohodou jmenují Evropský parlament, Rada a Komise. Podle čl. 15 odst. 3 nařízení o úřadu OLAF činí funkční období členů dozorčího výboru pět let bez možnosti jeho obnovení. Střídavě se obměňují tři a dva členové, aby byly zachovány odborné schopnosti výboru.
8. Mandát dvou členů dozorčího výboru, paní Grażyny Stronikowské a pana Rafaela Muñozu López-Carmony, skončil 12. července 2021 a mandát zbývajících tří členů, pana Jana Muldera, paní Marie Heleny Pereira Loureiro Correia Fazendaové a paní Dobrinky Mihaylové, skončil 22. ledna 2022⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Ustanovení čl. 15 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9. 2013, s. 1) ve znění nařízení (EU, Euratom) 2016/2030 a nařízení (EU, Euratom) 2020/2223. K dispozici rovněž na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117>

⁽²⁾ Za účelem zachování zkušeností získaných výborem jsou členové v souladu s nařízením (EU, Euratom) č. 883/2013 obměňováni střídavě.

⁽³⁾ Dostupné na adrese https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf.

⁽⁴⁾ Podle článku 1 rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady a Komise (EU, Euratom) 2016/1201 ze dne 13. července 2016, kterým se jmenují členové dozorčího výboru Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. věst. L 198, 23.7.2016, s. 40).

9. Tito členové zůstali ve funkci i po uplynutí funkčního období v souladu s čl. 15 odst. 4 nařízení o úřadu OLAF, dokud nebude dokončen proces jmenování nových členů dozorčího výboru ⁽⁵⁾.
10. Dne 28. března 2022 vydaly Evropský parlament, Rada a Komise rozhodnutí o jmenování nových členů dozorčího výboru úřadu OLAF ⁽⁶⁾.
11. Ode dne vstupu tohoto rozhodnutí v platnost (28. března 2022) byli členy dozorčího výboru jmenováni pan Dušan Sterle a pan Carsten Zatschler, kteří nahradili dva členy, jejichž mandát skončil v červenci 2021. Paní Teresa Anjinhová, paní Marita Salgräveová a pan Angelo Maria Quaglini, kteří byli jmenováni členy výboru od 23. září 2022, nahradili členy, jejichž mandát skončil v lednu 2022.
12. Součástí rozhodnutí byl rovněž rezervní seznam potenciálních členů, kteří by nahradili členy dozorčího výboru na zbývajících část funkčního období v případě odstoupení, úmrtí nebo trvalé pracovní neschopnosti jednoho nebo více těchto členů. Po odstoupení pana Carstena Zatschlera dne 12. srpna 2022 byl na zbývajících část jeho mandátu členem výboru jmenován pan Thierry Cretin.

2.2. ***Nová kontrolorka procesních záruk***

13. Kontrolor procesních záruk je funkce zřízená na základě pozměněného nařízení o úřadu OLAF ⁽⁷⁾, jejímž cílem je chránit procesní záruky a základní práva osob, kterých se týkají vyšetřování prováděná úřadem OLAF. Kontrolor přezkoumává stížnosti podané dotčenými osobami, které se týkají dodržování procesních záruk a pravidel platných pro vyšetřování ze strany úřadu OLAF, zejména procesních požadavků a základních práv. Kontrolor vykonává své úkoly zcela nezávisle a při plnění svých povinností nepřijímá od nikoho pokyny.
14. Dne 3. května 2022 jmenovala Evropská komise dr. Julii Laffranqueovou první kontrolorkou na pětileté funkční období bez možnosti jeho obnovení. Julia Laffranqueová, soudkyně Nejvyššího soudu Estonska a bývalá soudkyně Evropského soudu pro lidská práva, se ujala funkce v září 2022. Sekretariát dozorčího výboru poskytuje kontrolorce veškerou nezbytnou administrativní a právní podporu.
15. Výbor vítá jmenování paní Laffranqueové novou kontrolorkou procesních záruk.

2.2.1 *Konzultace s dozorčím výborem ohledně prováděcích ustanovení přijatých kontrolorkou procesních záruk*

16. Ustanovení čl. 9b odst. 11 nařízení o úřadu OLAF zmocňuje kontrolorku k přijetí prováděcích ustanovení pro vyřizování stížností. Před přijetím těchto ustanovení musí proběhnout konzultace kontrolorky s dozorčím výborem.
17. Dne 29. září 2022 předala kontrolorka výboru svůj návrh prováděcích ustanovení pro vyřizování stížností pro účely fáze konzultací stanovených v čl. 9b odst. 11 nařízení o úřadu OLAF. Návrh prováděcích pravidel byl podrobně přezkoumán a projednán na plenárním zasedání dne 26. října 2022. Dne 28. října 2022 poskytl výbor kontrolorce své připomínky a poznámky. Výbor s potěšením konstatuje, že tyto připomínky a poznámky se promítly do prováděcích ustanovení přijatých kontrolorkou dne 16. listopadu 2022 ⁽⁸⁾.
18. Zavedení jasných a smysluplných prováděcích ustanovení zvyšuje transparentnost správy a posiluje osvědčené zásady řádné správy, čímž přispívá k budování důvěry občanů EU v nově vytvořenou funkci kontrolora procesních záruk.
19. Vzhledem k tomu, že nově vytvořená funkce kontrolora procesních záruk představuje novou a důležitou součást celkové struktury vyšetřovacích činností úřadu OLAF, výbor vítá závazek kontrolorky přezkoumat prováděcí ustanovení, jakmile získá dostatečné zkušenosti s vyřizováním stížností.

⁽⁵⁾ Ustanovení čl. 15 odst. 4 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013 uvádí: „Po uplynutí funkčního období zůstávají členové dozorčího výboru ve funkci, dokud nejsou nahrazeni.“

⁽⁶⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady a Komise (EU, Euratom) 2022/521 ze dne 28. března 2022, kterým se jmenují členové dozorčího výboru Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. Věst. L 104, 1.4.2022, s. 71).

⁽⁷⁾ Článek 9a nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013.

⁽⁸⁾ Rozhodnutí kontrolorky procesních záruk, kterým se přijímají prováděcí ustanovení pro vyřizování stížností, je k dispozici na adrese <https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2022-11/Implementing%20rules%20final.pdf>.

3. Činnosti dozorčího výboru v oblasti dohledu

3.1. *Sledování rozpočtu a zdrojů úřadu OLAF: stanovisko č. 1/2022 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2023*

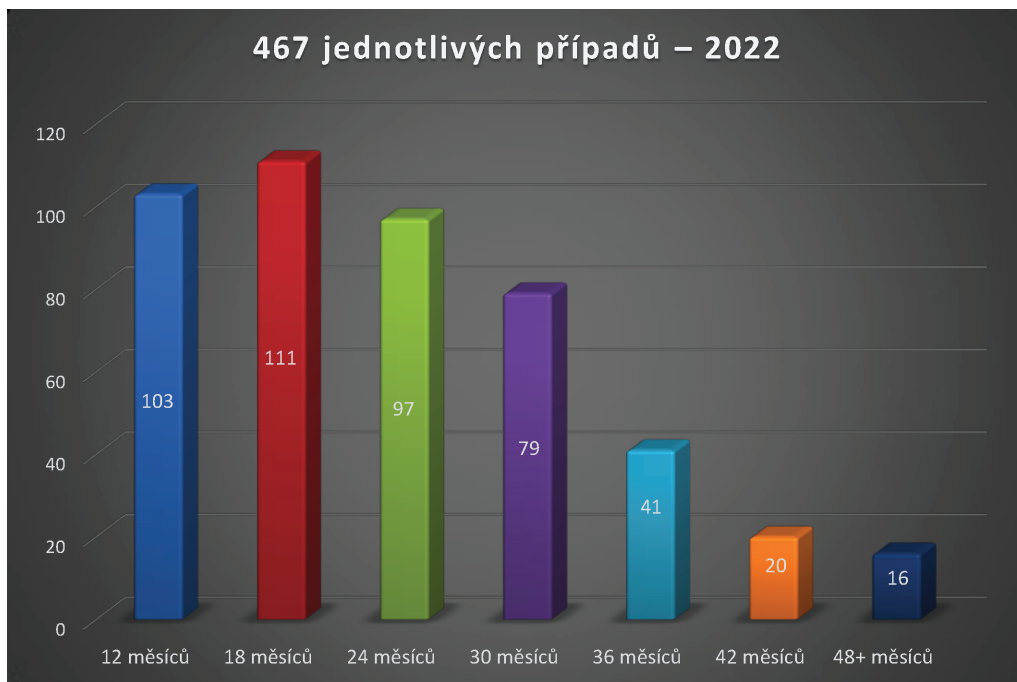
20. Dozorčí výbor úřadu OLAF každoročně přijímá stanovisko k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF, aby ujistil orgány EU, že návrh rozpočtu zohledňuje nezávislost vyšetřovací funkce úřadu OLAF. Stanovisko dále poskytuje ujištění o tom, že úřad OLAF má dostatečné zdroje k zajištění účinného interinstitucionálního útvaru pro boj proti podvodům. Generální ředitel úřadu OLAF poté může toto stanovisko použít ve vztahu k rozpočtovým orgánům a orgánům odpovědným za udělení absolutoria v rámci EU.
21. Dne 22. listopadu 2022 vydal výbor stanovisko č. 1/2022 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2023. Jeho analýza se zaměřila zejména na strategii úřadu OLAF v oblasti lidských zdrojů, přičemž zohlednila také dopad zřízení úřadu EPPO a další úkoly, které bude úřad OLAF vykonávat od konce roku 2021.
22. Výbor obecně konstatuje, že stejně jako v předchozích letech byl návrh Komise na rozpočet předmětem úsporných opatření. V této souvislosti výbor připomíná svůj názor, že toto snižování by nemělo nepříznivě ovlivnit boj proti podvodům nebo protiprávním činnostem, které poškozují finanční zájmy EU.
23. Výbor konstatuje, že situace v oblasti lidských zdrojů úřadu OLAF nadále vzbuzuje obavy. Výbor je zejména znepokojen tím, že výrazné snížení počtu zaměstnanců úřadu OLAF může úřad připravit o možnost nadále zaměstnávat vysoce kvalifikované a specializované pracovníky v oblasti vyšetřování. Jak výbor zdůraznil ve svém loňském stanovisku k předběžnému návrhu rozpočtu na rok 2022, je zejména důležité, aby měl úřad OLAF k dispozici dostatečné lidské zdroje, které mu pomohou udržet si vysokou úroveň výkonnosti. To platí zejména s ohledem na nové úkoly, které úřad OLAF začal plnit v souvislosti s řadou strategických iniciativ pro Evropskou komisi, jako jsou vyšetřování a operativní podpora členských států týkající se Nástroje pro oživení a odolnost a mechanismu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, a s operativní spoluprací s úřadem EPPO.
24. V tomto ohledu se postoj výboru nezměnil: úřad OLAF musí zůstat nezávislý ve třech hlavních oblastech: správní, finanční a vyšetřovací. Správní a finanční nezávislost znamená, že generální ředitel úřadu OLAF musí mít k dispozici nezbytné lidské a finanční zdroje k vyšetřování podvodů týkajících se rozpočtu EU, korupce a závažných pochybení v evropských orgánech a k vypracování smysluplné a odstrašující politiky Evropské komise v oblasti boje proti podvodům.
25. Výbor ve svém stanovisku dospěl k názoru, že předběžný návrh rozpočtu úřadu OLAF na rok 2023 je v souladu se zdroji potřebnými k účinnému výkonu vyšetřování. Výbor proto plně podpořil žádost úřadu OLAF o další pracovní místa. Výbor konstatoval, že je poněkud kontraproduktivní přidělovat úřadu OLAF každý rok nové povinnosti a úkoly, a přitom zároveň postupně snižovat jeho lidské a finanční zdroje. Výbor rovněž souhlasí s úřadem OLAF, že další snížení jeho rozpočtu na služební cesty o 20 % by mohlo ohrozit jeho schopnost provádět vyšetřovací funkci.

3.2. *Dohled nad délkou vyšetřování úřadu OLAF*

26. Ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF vyžaduje, aby výbor prováděl individuální analýzu každého vyšetřování staršího dvanácti měsíců s cílem zajistit, že vyšetřování úřadu OLAF jsou prováděna bez přerušení a po dobu, která musí být přiměřená jejich okolnostem a složitosti.
27. Pravidelným dohlížením na délku vyšetřování úřadu OLAF a důvodů jakýchkoli zbytečných prodloužení se výbor snaží ověřit, že nedošlo k žádnému vnějšímu ani vnitřnímu zasahování do nestranného provádění vyšetřování. Zdlouhavé vyšetřování, které nelze ospravedlnit, může mít závažné negativní dopady na: i) práva dotčených osob na obhajobu a/nebo ii) opatření navazující na vyšetřování. Dohlížením na délku vyšetřování výbor také ověřuje, že lidské a finanční zdroje přidělené úřadu OLAF jsou využívány účinně.
28. Výbor v průběhu let věnoval zvláštní pozornost „kontinuitě“ a „délce“ vyšetřování úřadu OLAF. V posledních letech vyjádřil obavy, pokud jde o absenci jasných a podrobných ustanovení v obecných zásadách vyšetřovacích postupů týkajících se délky vyšetřování úřadu OLAF. Taková pravidla posilují právní jistotu, a pokud nejsou zavedena, může dojít k narušení transparentnosti postupů úřadu OLAF, zejména ve vztahu k dotčeným osobám.

29. Aby mohl výbor řádně provádět monitorovací úkoly, jež mu ukládá nařízení o úřadu OLAF, musí mít přístup ke smysluplným, komplexním, dostatečným a včasným informacím. Nový čl. 15 odst. 1 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013⁽⁹⁾ stanoví, že by výboru měl být poskytnut přístup k veškerým informacím a dokumentům úřadu OLAF, které považuje za nezbytné k výkonu svých monitorovacích a dozorčích úkolů.
30. Stávající pracovní ujednání dohodnutá mezi úřadem OLAF a výborem⁽¹⁰⁾ poskytují výboru částečný přímý přístup k informacím o případech, které jsou dostupné a zaregistrované v systému správy případů úřadu OLAF (OCM). Podle čl. 13 odst. 2 pracovních ujednání musí mít výbor zejména plný přístup k otevřeným případům, jejichž vyšetřování trvá déle než dvanáct měsíců.
31. V tomto ohledu obdržel výbor jako každý rok od úřadu OLAF informace o vyšetřováních, která trvala déle než dvanáct měsíců. Aby výbor lépe pochopil, proč některá vyšetřování trvají dlouho, zaměřil svou pozornost na vyšetřování úřadu OLAF, která trvala déle než 36 měsíců.
- 3.2.1 Zprávy o vyšetřováních trvajících déle než dvanáct měsíců, které výbor obdržel v roce 2022
32. Nelze-li vyšetřování skončit do dvanácti měsíců od zahájení, vyžaduje ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF⁽¹¹⁾, aby generální ředitel úřadu OLAF po uplynutí dvanácti měsíců od zahájení vyšetřování a poté každých šest měsíců podával oficiální zprávy výboru. V těchto zprávách úřad OLAF stanoví důvody, proč vyšetřování zůstává otevřené, a případně⁽¹²⁾ i nápravná opatření k urychlení vyšetřování a předpokládanou lhůtu dokončení.
33. V roce 2022 výbor obdržel od úřadu OLAF 751 zpráv týkajících se 467 probíhajících jednotlivých vyšetřování trvajících déle než dvanáct měsíců. Celkem 54,17 % oznámených případů přesáhlo délku 24 měsíců (obrázek 1). Odvětvové rozdělení vyšetřování prováděných úřadem OLAF je znázorněno na obrázku 2.

Obrázek 1

⁽⁹⁾ Ve znění nařízení (EU, Euratom) 2020/2223.

⁽¹⁰⁾ Pracovní ujednání mezi úřadem OLAF a dozorčím výborem úřadu OLAF jsou k dispozici na adrese <https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf>

⁽¹¹⁾ Ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013 uvádí: „Nelze-li vyšetřování skončit do dvanácti měsíců od jeho zahájení, podává generální ředitel po uplynutí této dvanáctiměsíční lhůty a poté každých šest měsíců dozorčímu výboru zprávu obsahující důvody a případně nápravná opatření k urychlení vyšetřování.“

⁽¹²⁾ Výraz „případně“ byl do znění čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF zaveden na základě pozměňujícího nařízení (EU, Euratom) 2020/2223.

Obrázek 2

3.2.2 Přezkoumání případů úřadu OLAF trvajících déle než 36 měsíců

34. Na svém plenárním zasedání v červenci 2022 se dozorčí výbor v souladu s ustanoveními uvedenými v pracovních ujednáních a doprovodnou technickou přílohou rozhodl analyzovat vyšetřování úřadu OLAF, která jsou v současné době otevřená již déle než 36 měsíců, aby posoudil důvody jejich trvání a sledoval, jak jsou dotyčným osobám zajištěny procesní záruky. Výbor proto informoval úřad OLAF a využil svého práva na přímý přístup k příslušnému spisu v systému OCM za podmínek stanovených v článku 12 pracovních ujednání.
35. Monitorování a přezkoumávání vybraných případů stále probíhá. Výbor tudíž očekává, že v průběhu roku 2023 získá mnohem jasnější představu o tom, jaké problémy a otázky jsou příčinou dlouhého trvání některých vyšetřování úřadu OLAF.

3.3. Monitorování výboru zaměřené na jednotlivé stížnosti předložené úřadu OLAF

36. Jako každý rok získal výbor pololetní zprávy a příslušnou dokumentaci k jednotlivým stížnostem, které úřad OLAF vyřizoval. V první zprávě za rok 2022 úřad OLAF informoval výbor o všech nevyřízených stížnostech a od září 2022, po nástupu nové kontrolorky procesních záruk do funkce, pouze o stížnostech podaných jinými než „dotčenými osobami“. To je v souladu s články 9a a 9b nařízení o úřadu OLAF, které kontrolorovi udělují výlučný mandát k přezkoumávání stížností podaných dotčenými osobami ohledně dodržování procesních záruk a pravidel platných pro vyšetřování ze strany úřadu OLAF, zejména procesních požadavků a základních práv. Ostatní osoby zapojené do vyšetřování úřadu OLAF, jako jsou informátoři, oznamovatelé nebo svědci, mohou podat stížnost týkající se procesních záruk generálnímu řediteli úřadu OLAF.
37. V roce 2022 generální ředitel informoval výbor, že byla podána pouze jedna stížnost jinými než „dotčenými osobami“, kterou se zabýval úřad OLAF. Stěžovatel ve stížnosti namítal, že úřad OLAF neprovedl vyšetřování v přiměřené lhůtě. Ve své odpovědi stěžovateli úřad OLAF tvrdil, že nedošlo k porušení platných pravidel a že úřad OLAF vedl vyšetřování bez přerušení a v přiměřené lhůtě. Výbor konstatuje, že úřad OLAF poskytl stěžovateli dostatečné vysvětlení, které odůvodňuje délku vyšetřování. Úřad OLAF poukázal zejména na složitost případu, citlivou povahu předmětu vyšetřování, objem shromážděných informací a četnost prováděných vyšetřovacích úkonů. Výbor dále konstatuje, že úřad OLAF jednal v souladu se svou povinností podle čl. 41 odst. 2 písm. c) Listiny základních práv Evropské unie o „povinnosti správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí“⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ Rozsudek Tribunálu ze dne 3. května 2018 ve věci T-48/16, Sigma Orionis SA v. Evropská komise, body 104 a 105 a další judikatura citovaná v bodě 100.

3.4. Revize obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF

38. V návaznosti na revizi nařízení o úřadu OLAF musel úřad OLAF upravit stávající obecné zásady vyšetřovacích postupů, aby v nových interních zásadách provedl nová ustanovení nařízení o úřadu OLAF a stanovil jasný a ucelený rámec pro všechny vyšetřovací, podpůrné a koordinační činnosti. Úřad OLAF výboru vysvětlil, že tento revizní postup proběhl ve dvou odlišných fázích.
39. Během první fáze se revize omezila na to, co je nezbytně nutné ke sjednocení obecných zásad vyšetřovacích postupů s nařízením (EU, Euratom) 2020/2223, a na provozní zahájení úřadu EPPO. Tato fáze byla dokončena a nové obecné zásady vyšetřovacích postupů vstoupily v platnost dne 11. října 2021. Ve svých připomínkách generálnímu řediteli úřadu OLAF k revizi obecných zásad vyšetřovacích postupů ze dne 17. srpna 2022 výbor jasně uvedl, že stanovisko k revidovaným obecným zásadám vyšetřovacích postupů vydá až po kompletním dokončení druhé fáze procesu revize ⁽¹⁴⁾.
40. Úřad OLAF v současné době provádí druhou fázi revize, což je komplexnější proces, který bude zahrnovat: otázky, které jsou předmětem jiných vnitřních pokynů a zásad úřadu OLAF; postupy zavedené v rámci spolupráce úřadu OLAF s úřadem EPPO; doporučení zúčastněných stran úřadu OLAF a problémy, které zaměstnanci úřadu OLAF zjistili v průběhu let. Očekává se, že druhá fáze bude dokončena během roku 2023.
41. Jak již výbor uvedl ve svých předchozích stanoviscích ⁽¹⁵⁾, je nezbytné, aby nové obecné zásady vyšetřovacích postupů vycházely z důkladného a komplexního přezkumu všech ostatních stávajících interních zásad a pokynů úřadu OLAF, z nichž některé (ne-li všechny) bude třeba do obecných zásad začlenit. To je důležité, protože obecné zásady vyšetřovacích postupů jsou jedinými zásadami, pokyny či příručkou, které musí úřad OLAF podle nařízení zveřejnit ⁽¹⁶⁾, což zajišťuje požadovanou míru transparentnosti a právní jistoty, pokud jde o vyšetřované osoby.
42. Uvítal proto rozhodnutí úřadu OLAF přikročit k druhé fázi revize obecných zásad vyšetřovacích postupů a očekává, že tato fáze bude dokončena během druhého pololetí roku 2023.
43. Výbor připomíná, že v posledních letech již vydal v tomto ohledu řadu konkrétních doporučení týkajících se organizace úřadu OLAF i jeho vyšetřovacích postupů (viz např. stanovisko č. 3/2021 k osvědčeným postupům při vnitřním vyšetřování a stanovisko č. 5/2021 k délce vyšetřování úřadu OLAF). Výbor bere na vědomí závazek úřadu OLAF zajistit, aby doporučení výboru byla v případě potřeby zahrnuta do nového znění obecných zásad vyšetřovacích postupů.

4. Spolupráce

4.1. Spolupráce s úřadem OLAF

44. Během roku 2022 upevnil výbor svou plodnou spolupráci s úřadem OLAF. Kromě provádění nových pracovních ujednání výbor udržoval otevřený a smysluplný dialog s úřadem OLAF.
45. Výbor nadále zval generálního ředitele úřadu OLAF a jeho zaměstnance k účasti na svých pravidelných měsíčních zasedáních, aby se mohli zapojit do diskuse a byli informováni o všech záležitostech, jež jsou pro práci výboru a úřadu OLAF podstatné. Členové výboru a sekretariátu rovněž pořádali formální a neformální zasedání s vedením a zaměstnanci úřadu OLAF za účelem přípravy činnosti výboru.
46. V souladu s ustanoveními nařízení o úřadu OLAF a zavedenými pracovními postupy obdržel výbor od úřadu OLAF tyto zprávy: i) zprávy týkající se vyšetřování trvajících déle než dvanáct měsíců; ii) zprávy týkající se doporučení úřadu OLAF vydaných ode dne 1. října 2013, která nebyla respektována, k nimž úřad OLAF obdržel odpovědi od dotčených orgánů v rámci každoročního monitorování za rok 2021; iii) zprávy o stížnostech podaných úřadu OLAF, jež se týkají procesních záruk v souvislosti s probíhajícími vyšetřováními, kterými se úřad OLAF zabývá; iv) zprávy o případech, kdy byly zaslány informace vnitrostátním soudním orgánům nebo Úřadu evropského veřejného žalobce a v) zprávy o pozdržení podle čl. 4 odst. 6 nařízení o úřadu OLAF.

⁽¹⁴⁾ Ustanovení čl. 17 odst. 8 poslední věty nařízení o úřadu OLAF.

⁽¹⁵⁾ Připomínky výboru generálnímu řediteli úřadu OLAF k revizi obecných zásad vyšetřovacích postupů ze dne 17. srpna 2021 a stanovisko č. 2/2017 k hodnocení nařízení o úřadu OLAF.

⁽¹⁶⁾ Ustanovení čl. 17 odst. 8 poslední věty nařízení o úřadu OLAF stanoví, že zásady budou „pro informaci zveřejněny na internetových stránkách úřadu ve všech úředních jazycích orgánů Unie“.

4.2. *Vztahy se zúčastněnými stranami*

47. Výbor se zodpovídá orgánům, které jmenovaly jeho členy, a zároveň je pro orgány EU partnerem pro dialog. Výbor podává orgánům EU zprávy o svých činnostech, může na jejich žádost vydávat stanoviska, vypracovává zprávy o záležitostech týkajících se vyšetřování a vyměňuje si s nimi názory na politické úrovni ⁽¹⁷⁾.
48. Výbor považuje za důležité udržovat pravidelný kontakt s orgány EU a partnery a zúčastněnými stranami úřadu OLAF s cílem zlepšit tok informací a získat zpětnou vazbu o výkonnosti úřadu OLAF. Výbor a jeho sekretariát byly v pravidelném kontaktu s komisařem Hahnem, komisařem pro rozpočet a lidské zdroje, odpovědným za úřad OLAF, generálním tajemníkem Komise, Výborem pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu a pracovními skupinami Rady pro boj proti podvodům.
49. Výbor se rovněž zúčastnil každoroční interinstitucionální výměny názorů o výkonnosti úřadu OLAF, kde 26. října 2022 vyjádřil své názory.
50. Výbor dále pomáhal Komisi při výběrových řízeních pro jmenování vyšších vedoucích pracovníků úřadu OLAF a jeho členové se rovněž účastnili zasedání Poradního výboru Komise pro jmenování.
51. Na plenárním zasedání v listopadu 2022 vyzval výbor kontrolorku k první výměně názorů.

5. *Správa a zdroje*

5.1. *Metody práce dozorčího výboru*

52. V roce 2022 výbor uspořádal jedenáct plenárních zasedání, ať už částečně, nebo výhradně online ⁽¹⁸⁾. Výbor jmenoval zpravodaje pro každou významnou posuzovanou záležitost. Zpravodajové spolupracovali se sekretariátem na přípravě návrhů zpráv k projednání na plenárních zasedáních. Za účelem práce na konkrétních záležitostech se pravidelně setkávali i předseda, zpravodajové a členové sekretariátu.

5.2. *Sekretariát*

53. V roce 2022 sekretariát nadále podporoval členy výboru při účinném plnění jejich povinností, a posiloval tak nezávislost úřadu OLAF. Sekretariát, stejně jako zbytek Komise pokračoval v roce 2022 v kombinaci prezenční práce a práce v online prostředí a vykonával pracovní program tak, jak bylo dohodnuto s dozorčím výborem.
54. Sekretariát je nadále administrativně přidružen (od března 2016) k Úřadu pro správu a vyplácení individuálních nároků (PMO) Evropské komise, ačkoli je umístěn ve zvláštní zabezpečené zóně v prostorách úřadu OLAF. Dozorčí výbor v minulosti nescetněkrát vyjádřil své pochyby o tom, zda je toto „hybridní“ přidružení jeho sekretariátu k úřadu PMO nejvhodnějším umístěním.
55. Výbor připomíná svůj názor, že vzhledem ke každodenní interakci sekretariátu se zaměstnanci úřadu OLAF z důvodu probíhajících monitorovacích úkolů výboru by vhodné umístění v zabezpečené zóně úřadu OLAF umožnilo sekretariátu vykonávat jeho činnost účinněji.

5.3. *Záležitosti týkající se rozpočtu*

56. Rozpočet výboru na rok 2022 byl 200 000 EUR. Jelikož byla řada zasedání uspořádána v hybridním prostředí, dosáhla vyplacená částka ke konci roku 2022 122 249,89 EUR.
57. Pověřenou schvalující osobou odpovídající za výdaje je ředitel úřadu PMO.

⁽¹⁷⁾ Ustanovení čl. 15 odst. 1 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013: „Dozorčí výbor podává generálnímu řediteli stanoviska a ve vhodných případech i doporučení, pokud jde mimo jiné o zdroje potřebné k výkonu vyšetřovací funkce úřadu, vyšetřovací priority úřadu a délku trvání vyšetřování. Tato stanoviska může vydávat z vlastního podnětu, na žádost generálního ředitele nebo na **žádost orgánu, instituce nebo jiného subjektu**, avšak do právě probíhajících vyšetřování nezasahuje. [...] Kopie stanovisek vydaných podle třetího pododstavce se zašle orgánům, institucím nebo jiným subjektům.“

⁽¹⁸⁾ Od ledna do prosince 2022.